

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

25–29. septembar 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Septembar 2023.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 29.09.2023	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.288,05	-0,74%	17,79%
Dow Jones Industrial	SAD	33.507,50	-1,34%	14,65%
NASDAQ	SAD	13.219,32	0,06%	23,11%
Dax 30	Nemačka	15.386,58	-1,10%	28,48%
CAC 40	Francuska	7.135,06	-0,69%	25,69%
FTSE 100	Velika Britanija	7.608,08	-0,99%	10,56%
NIKKEI 225	Japan	31.857,62	-1,68%	20,57%
Shanghai Composite	Kina	3.110,48	-0,70%	2,28%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

		Nivo prinosa	Promena u b.p.	
			1w	YoY
Nemačka	2y	3,20%	-5,0	139,4
	10y	2,84%	10,1	65,7
Francuska	2y	3,49%	-2,0	169,9
	10y	3,40%	11,2	60,3
Španija	2y	3,58%	-2,2	144,0
	10y	3,93%	11,8	56,7
Italija	2y	4,01%	4,9	102,4
	10y	4,78%	19,0	13,2
UK	2y	4,90%	10,1	50,8
	10y	4,44%	18,8	29,4
SAD	2y	5,11%	-0,7	91,3
	10y	4,57%	13,7	78,6
Kanada	2y	4,87%	-4,0	108,1
	10y	4,02%	11,0	85,1
Japan	2y	0,04%	2,0	9,4
	10y	0,76%	2,3	51,2

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na FX tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,0578	-0,73%	8,20%	USD/EUR	0,9454	0,90%	-7,58%
EUR/GBP	0,8666	-0,36%	-1,96%	USD/GBP	0,8193	1,59%	-9,39%
EUR/CHF	0,9674	0,16%	0,91%	USD/CHF	0,9145	2,01%	-6,74%
EUR/JPY	158,04	0,01%	11,86%	USD/JPY	149,41	1,04%	3,39%
EUR/CAD	1,4327	-0,19%	6,90%	USD/CAD	1,3545	0,19%	-1,19%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP*			CHF		
	nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,88%	-2,5	321,9	5,31%	1,0	235,0	5,19%	0,1	299,8	1,71%	1,4	131,4
1M	3,85%	-2,5	318,1	5,32%	0,1	229,9	5,20%	0,1	274,1	1,71%	0,0	178,0
3M	3,95%	-0,6	279,2	5,40%	-0,4	183,7	5,30%	3,1	181,2	1,71%	0,0	187,1
6M	4,13%	4,3	232,5	5,47%	-1,2	152,9	5,40%	4,9	100,1	1,59%	1,7	198,3
12M	4,23%	1,5	165,0	5,47%	-1,9	125,5	5,48%	7,1	19,5	1,18%	3,2	173,1

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti.

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q4 (u %)
Evropska centralna banka	4,00*	0,25	14.09.23	26.10.23	4,00
Federalne rezerve SAD	5,25-5,50	0,25	26.07.23	01.11.23	5,25-5,50
Banka Engleske	5,25	0,25	03.08.23	02.11.23	5,50
Banka Kanade	5,00	0,25	12.07.23	25.10.23	5,00
Švajcarska nacionalna banka	1,75	0,25	22.06.23	14.12.23	1,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 4,50%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 0,73% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,0488 do 1,0657 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,0503 do 1,0589 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

U ponedeljak je dolar ojačao prema evru nakon što su zvaničnici FED-a krajem prošle nedelje signalizirali da postoji mogućnost za još jedno povećanje kamatnih stopa, uz njihovo zadržavanje na visokom nivou u dužem periodu. Pored toga, na slabljenje evra prema dolaru uticalo je uverenje tržišnih učesnika da ECB neće povećati kamatne stope na sledećem sastanku. Tokom dana objavljen je *IFO* indeks poslovne klime u Nemačkoj za septembar, koji se blago smanjio (sa 85,8 na 85,7). Predsednica ECB-a Kristin Lagard izjavila je da će troškovi pozajmljivanja ostati na visokom nivou duži period kako bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2,0%. Kristin Lagard je dodala da je otporno tržište rada krenulo da se hladi i da će to pomoći procesu dezinflacije, nakon što je brz rast nominalnih plata izazvao rast cena.

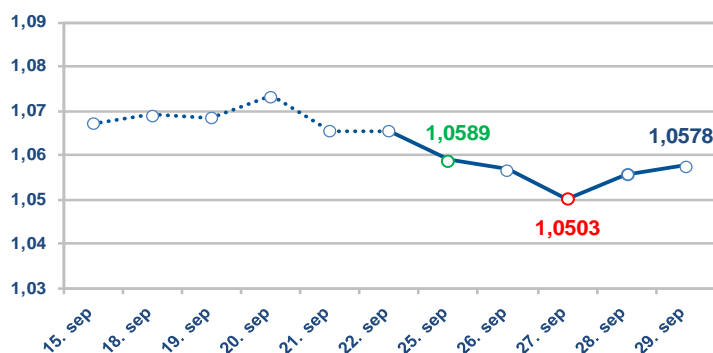
U utorak je dolar nastavio da jača prema evru nakon što je predsednik FED-a iz Mineapolisa Kaškari rekao da postoji velika verovatnoća da se kamatne stope povećaju još jednom za 25 b.p. i da se na tom nivou mogu zadržati duži period kako bi se obezbedilo vraćanje inflacije na ciljani nivo, bez nanošenja veće štete po ekonomsku aktivnost SAD (*soft landing* scenario), kao i da postoji mogućnost da će inflacija biti ukorenjena, što bi zahtevalo znatno povećanje kamatnih stopa. Objavljeni su i podaci o indeksu poverenja potrošača u SAD u septembru, koji je smanjen na 103,0, sa 108,7, koliko je iznosio prethodnog meseca. Međutim, ovi podaci nisu znatno uticali na kretanje valutnog para.

U izveštajnom periodu evro je oslabio prema dolaru za 0,73%.

U sredu je dolar ponovo jačao prema evru usled objavljenih boljih od očekivanih podataka o porudžbinama trajnih dobara u SAD. Porudžbine trajnih dobara (prema preliminarnim podacima za avgust) povećane su za 0,2% (očekivano -0,5%), nakon pada od 5,6% u prethodnom mesecu. Kurs EUR/USD našao se u sredu na najnižem nivou tokom perioda trgovanja, odnosno na 1,0488 američkih dolara za evro, što ujedno predstavlja najniži dostignut nivo od januara.

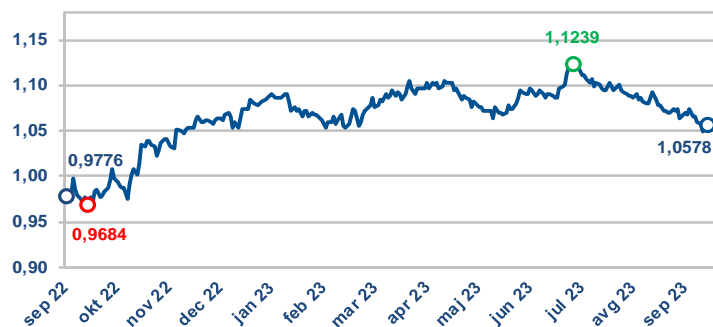
U četvrtak se evro, prilikom otvaranja evropske sesije, oporavio od gubitaka koje je pretrpeo u prvoj polovini nedelje. Tokom dana objavljen je podatak o inflaciji u Nemačkoj za septembar, koja je na godišnjem nivou smanjena sa 6,4% na 4,3%. Međutim, ovaj podatak nije znatno uticao na kretanje kursa. U SAD je objavljen finalni podatak o BDP-u za drugo tromesečje, koji je bio nepromenjen u odnosu na prethodnu procenu (2,1%), kao i podatak o broju novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD, koji je (tokom nedelje koja se završila 23. septembra) blago povećan na 204 hiljade, sa 202 hiljade. Nakon ovih podataka dolar je oslabio, pa se kurs EUR/USD na kraju dana našao na nivou od 1,0558 američkih dolara za evro.

1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

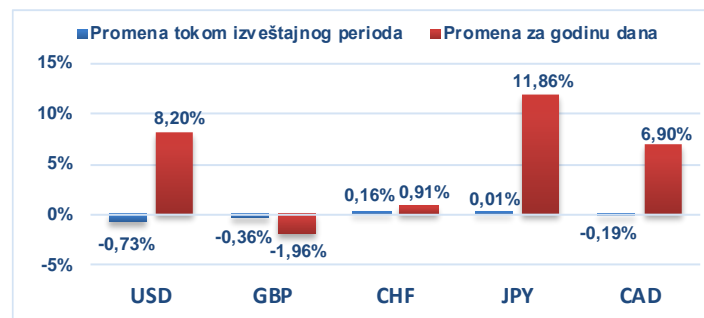
Izvor: Bloomberg.

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

Izvor: Bloomberg.

1.8 Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

Izvor: Bloomberg.

U petak je evro jačao usled očekivanja podatka o stopi rasta potrošačkih cena u zoni evra. Međutim, nakon objave podatka o inflaciji u zoni evra za septembar, koja je na godišnjem nivou iznosila 4,3%, nakon 5,2% u avgustu, dok je bazna inflacija smanjena sa 5,3% na 4,5%, evro je oslabio prema dolaru. Dolar je dodatno ojačao nakon što je objavljena stopa rasta *PCE* deflator SAD za avgust, koja je na godišnjem nivou iznosila 3,5%, nakon 3,3% u julu, ali je valutni par ipak na dnevnom nivou zabeležio rast.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0578 američkih dolara za evro, pa je dolar zabeležio rast jedanaestu nedelju zaredom.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD tokom izveštajnog perioda ostali su skoro nepromenjeni na delu krive do pet godina, dok su na dužem delu krive povećani. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 1 b.p. (na 5,11%), dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 14 b.p. (na 4,57%).

Prinosi na dužim ročnostima porasli su usled očekivanja da će FED zadržati kamatne stope na visokom nivou u dužem periodu.

Stopa rasta PCE deflatora u SAD u avgustu iznosila je 0,4% u odnosu na jul, dok se očekivao nešto veći rast (0,5%), a nakon rasta od 0,2% prethodnog meseca. Stopa rasta u odnosu na isti mesec prethodne godine iznosila je 3,5%, u skladu sa očekivanjima, nakon rasta od 3,4% u julu (revidirano sa 3,3%). Bazni PCE indeks u avgustu je povećan za 0,1% u odnosu na prethodni mesec (očekivano 0,2%), nakon rasta od 0,2% u julu i najmanje od novembra 2020. godine, dok je rast za poslednju godinu dana iznosio 3,9%, u skladu sa očekivanjima, nakon 4,3% prethodnog meseca, pa se prvi put od juna 2021. godine nalazi ispod vrednosti od 4,0%. Lična potrošnja u SAD u avgustu je porasla za 0,4%, manje od očekivanja (0,5%) i u odnosu na podatak iz jula (0,9%, revidirano sa 0,8%), dok je realna potrošnja povećana za 0,1% (očekivano 0,0%), a nakon rasta od 0,6% u prethodnom mesecu.

Indeks poverenja potrošača u SAD u septembru je smanjen na 103,0, sa 108,7, koliko je iznosio prethodnog meseca (revidirano sa 106,1), i bio je ispod očekivanja (105,5). Indeks se našao na četvoromesečnom minimumu usled lošijih izgleda za privredu i tržište rada SAD. Komponenta procene trenutne situacije povećana je na 147,1, sa 146,7 u avgustu (revidirano sa 144,8), dok je komponenta očekivanja smanjena na 73,7, sa 83,3 (revidirano sa 80,2), i našla se na najnižem nivou od maja.

Stopa rasta PCE deflatora u SAD u avgustu iznosila je 0,4% u odnosu na jul i 3,5% u odnosu na avgust 2022.

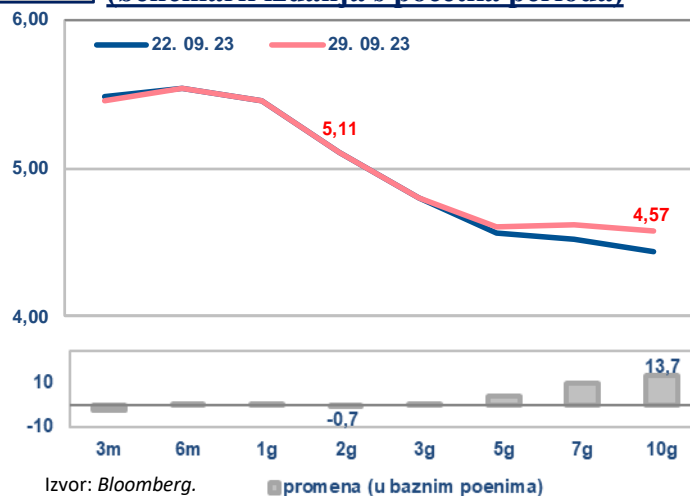
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 23. septembra povećan je na 204 hiljade, sa 202 hiljade u prethodnoj nedelji (revidirano sa 201 hiljade), dok se očekivalo da se poveća na 215 hiljada. S druge strane, broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u nedelji pre (do 16. septembra) povećan je na 1,670 miliona, sa 1,658 miliona (revidirano sa 1,662 miliona), dok se očekivalo da se poveća na 1,675 miliona.

Stopa rasta BDP-a u SAD, prema finalnim podacima, u drugom tromesečju ostala je nepromenjena (na 2,1%) u odnosu na prethodnu procenu (anualizovano), nakon 2,2% u prvom tromesečju ove godine, i bila je ispod očekivanja (2,2%). Lična potrošnja, koja čini najveći deo (više od 2/3) BDP-a SAD, povećana je za 0,8%, manje od očekivanja i prethodne procene (1,7%), ali i ispod rasta od 3,8% u prethodnom tromesečju. Lična potrošnja je zabeležila najniži rast od kraja prvog tromesečja 2022. godine usled znatnog smanjenja izdataka za usluge.

Porudžbine trajnih dobara u SAD, prema preliminarnim podacima za avgust, povećane su za 0,2%, dok je očekivan pad od 0,5%, a nakon pada u prethodnom mesecu od 5,6%. Porudžbine kapitalnih dobara bez sektora odbrane (i isključujući avione) porasle su za 0,9%, nakon pada od 0,4% prethodnog meseca, i ostvarile su najveći mesečni rast od početka godine.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.10

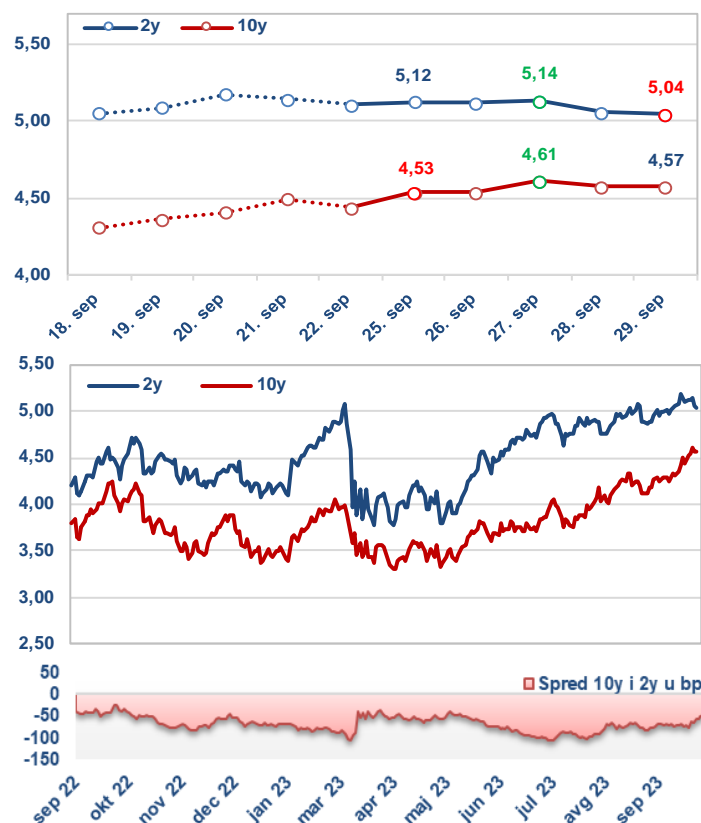
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta PCE deflatora G/G	Avg	3,5%	3,5%	3,4%
Indeks poverenja potrošača	Sep	105,5	103,0	108,7
Porudžbine trajnih dobara, preliminarno	Avg	-0,5%	0,2%	-5,6%

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica blago su smanjeni na ročnostima do dve godine, kod obveznica ročnosti od tri do četiri godine ostali su nepromenjeni, dok su na dužim ročnostima povećani. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 5 b.p., na 3,20%, dok je prinos desetogodišnje povećan za oko 10 b.p., na 2,84%. U četvrtak se prinos nemačke dvogodišnje obveznice u jednom trenutku našao na nivou od 3,308%, što je najviši nivo od 2008 godine, dok se prinos desetogodišnje obveznice našao na nivou od 2,982%, što je najviši nivo od 2011. godine.

Kretanje prinosa tokom nedelje posledica je smanjenja inflacije u zoni evra i Nemačkoj i očekivanja tržišnih učesnika da će ECB zadržati kamatne stope na višim nivoima duži vremenski period.

Stopa inflacije u zoni evra, prema preliminarnim podacima iz septembra, iznosila je 4,3%, nakon 5,2% u avgustu (očekivano 4,5%), i našla se na najnižem nivou od novembra 2021. Mesečni rast cena iznosio je 0,3% i bio je ispod očekivanja i vrednosti iz avgusta (oba su iznosila 0,5%). Stopa bazne inflacije smanjena je na 4,5%, sa 5,3% u avgustu, dok se očekivao manji pad (na 4,8%), i našla se na najnižem nivou od septembra 2022. godine.

Stopa rasta potrošačkih cena u Nemačkoj, prema preliminarnim podacima, porasla je za 0,2% u septembru, što je niže od očekivanja (0,3%), nakon 0,4% u avgustu, i zabeležila je rast najsporijim tempom u prethodna četiri meseca. U odnosu na isti mesec prethodne godine, inflacija je iznosila 4,3%, takođe niže od očekivanja (4,5%), a nakon 6,4% u avgustu. Inflacija u Nemačkoj našla se na najnižem nivou u prethodne dve godine, nakon što su bazni efekti privremenog važenja jeftinih karata za javni prevoz (koji je važio od juna do avgusta 2022) prestali da važe. Iako se inflacija nalazi na najnižem nivou od početka sukoba između Rusije i Ukrajine (kada su cene energenata znatno krenule da rastu) i dalje se nalazi na dvostrukom nivou od cilja ECB (2,0%).

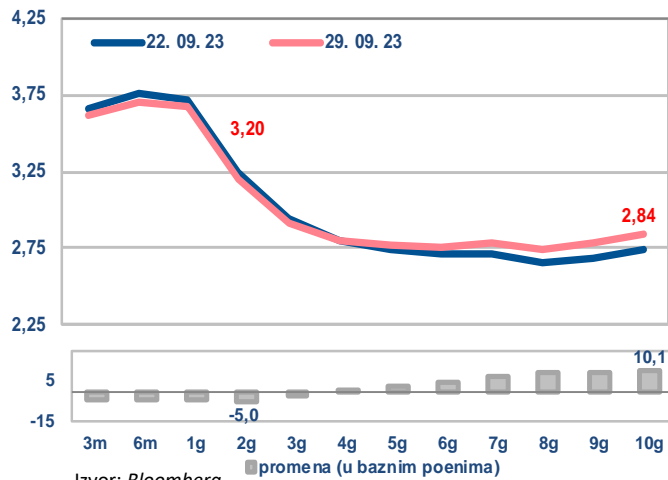
Stopa inflacije u zoni evra smanjena je na 4,3%, sa 5,2%, a bazna inflacija na 4,5%, sa 5,3%.

IFO indeks poslovne klime u Nemačkoj smanjen je na 85,7 u septembru, sa 85,8 u avgustu (revidirano sa 85,7), i bio je iznad očekivanja (85,2), zabeleživši pad peti mesec zaredom. Komponenta procene trenutne situacije smanjena je na 88,7, sa 89,0 (očekivano 88,0), dok je komponenta očekivanja porasla na 82,9, sa 82,7 (revidirano sa 82,6, očekivano 83,0).

Predsednica ECB-a Kristin Lagard izjavila je da će troškovi pozajmljivanja ostati na visokom nivou duži period kako bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2,0%. Kristin Lagard je dodala da je otporno tržište rada krenulo da se hladi i da će to pomoći procesu dezinflacije, nakon što je brz rast nominalnih plata izazvao rast cena. Tržišni učesnici ne očekuju dalje povećanje kamatnih stopa, dok postoji zabrinutost oko usporavanje privrede i strah da će to postati veća briga od inflacije. Ipak, malo je verovatno da će ubrzo doći do popuštanja monetarne politike, s obzirom na to da je Kristin Lagard rekla da Upravni savet ECB-a nije diskutovao o eventualnom smanjenju kamatnih stopa.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

1.13

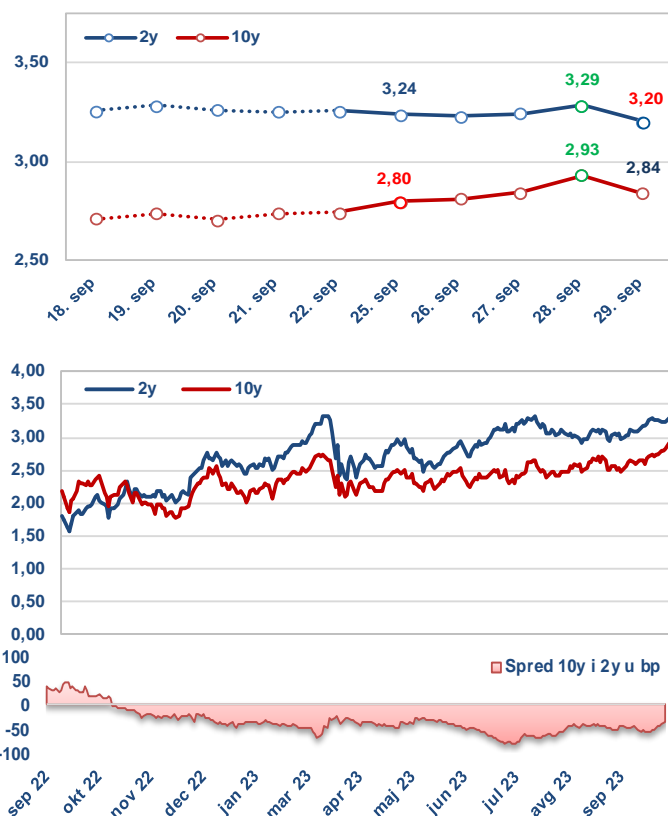
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta potrošačkih cena u zoni evra, preliminarno, G/G	Sep	4,5%	4,3%	5,2%
Stopa rasta potrošačkih cena u Nemačkoj, preliminarno, G/G	Sep	4,5%	4,3%	6,4%
IFO indeks poslovne klime u Nemačkoj	Sep	85,2	85,7	85,8

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

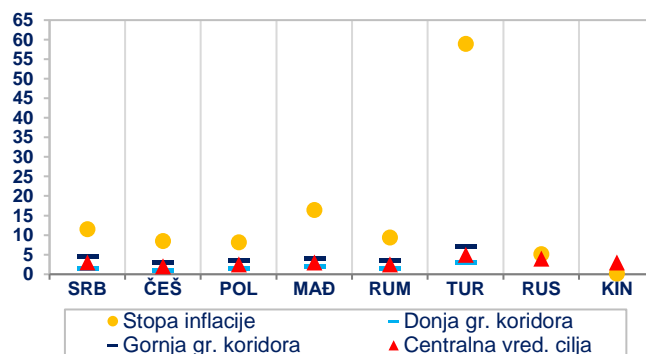
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (Q4, %)*
Srbija (NBS)	6,50	0,25	13.7.23	6.10.23.	6,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22.6.22	2.11.23	6,63
Poljska (NBP)	5,75**	-0,25	6.9.23	8.11.23	-
Mađarska (MNB)	13,00	1,25	27.9.22	24.10.23	11,00
Rumunija (NBR)	7,00	0,25	10.1.23	5.10.23	7,00
Turska (CBRT)	30,00	5,00	21.9.23	26.10.23	35,00
Rusija (CBR)	13,00	1,00	15.9.23	27.10.23	13,00
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23.10.15	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / * T4 2023. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa. ** Promena će biti obuhvaćena u narednom izveštajnom periodu.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg / sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Mađarske (MNB) na sastanku 26. septembra donela je odluku da smanji stopu na **jednodnevne depozite za 100 b.p., na nivo od 13,00%**, čime je ova stopa izjednačena s referentnom kamatnom stopom i **označen je kraj vanrednog monetarnog režima MNB-a**. Odluku su očekivali tržišni učesnici. Ukupno smanjenje stope na jednodnevne depozite od maja ove godine iznosi 500 b.p. Takođe, MNB je na sastanku smanjila gornju granicu koridora kamatnih stopa, odnosno stopu na kreditne olakšice, za 250 b.p., na nivo od 14,00%, kao i donju granicu koridora, stopu na depozitne olakšice, za 50 b.p., na nivo od 12,00%. Ovim je **koridor kamatnih stopa u Mađarskoj ponovo postao simetričan i iznosi ±1 p.p. u odnosu na referentnu kamatnu stopu**. Viceguverner MNB Barnabas Virag na konferenciji za medije istakao je da naredne odluke MNB-a u pogledu smanjenja kamatnih stopa neće biti „na autopilotu”, kao i da bi **stopa inflacije do kraja godine mogla iznositi 7–8% YoY**.

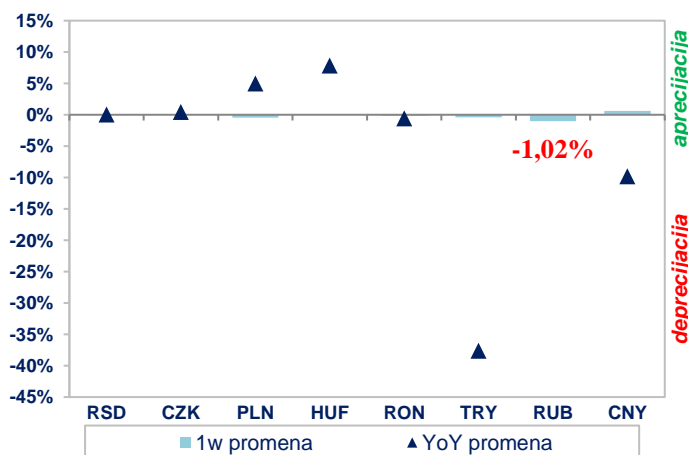
Centralna banka Češke (CNB) **zadržala je referentnu stopu na 7,00%**, što je u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika. Ovo je deseti uzastopni sastanak na kome je referentna stopa ostala nepromenjena. Na konferenciji za medije **guverner CNB-a Ales Míhl istakao je da je odluka doneta jednoglasno**. Naveo je da će **buduće odluke zavistiti od ekonomskih podataka**, odnosno inflacionih izgleda, tržišta rada i potrošnje u Češkoj. Guverner CNB-a je dodao da **očekuju da kamatne stope budu iznad trenutne prognoze CNB-a** kojom se predviđa da referentna stopa u četvrtom tromesečju 2023. godine u proseku iznosi 6,2%.

Tokom izveštajnog perioda za posmatrane zemlje objavljeni su sledeći makroekonomski pokazatelji:

- **Stopa inflacije u Poljskoj, prema preliminarnoj proceni za septembar, iznosila je 8,2% YoY**, što je ispod očekivanja tržišnih učesnika od 8,5% YoY i znatnije ispod podatka iz avgusta, kada je iznosila 10,1% YoY. Na mesečnom nivou stopa inflacije je iznosila -0,4% MoM i nalazi se ispod nivoa iz avgusta od 0,0% MoM i ispod očekivanja tržišnih učesnika od 0,1% MoM.
- **Stopa rasta industrijske proizvodnje Rusije za avgust iznosi 5,4% YoY (2,0% MoM)**, što je iznad podatka iz jula od 4,9% YoY (1,0% MoM).

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (ročnost približna 10G)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	6,120	6,0	-161,0
Češka (2033)	4,448	12,5	-54,4
Poljska (2033)	5,590	12,4	-134,0
Mađarska (2032)	6,892	34,8	-251,9
Rumunija (2032)	6,804	10,1	-162,2
Turska (2032)	23,310	97,0	1392,0
Kina (2033)	2,661	-1,6	-3,4

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je smanjena za 3,72% i kretala se u rasponu od 1.853,73 do 1.916,77 USD/Oz (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

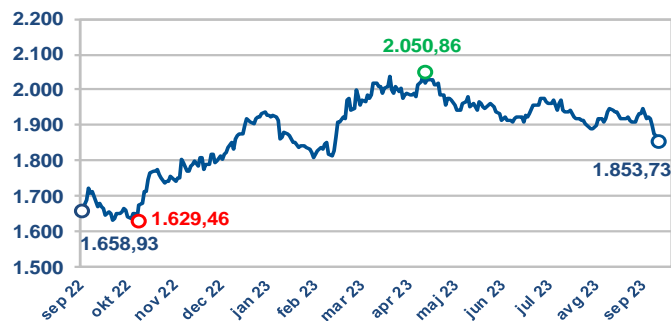
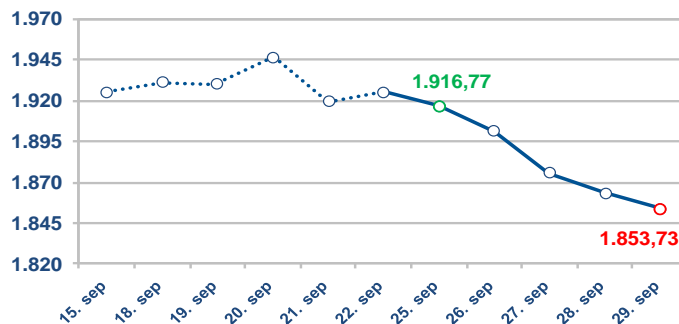
Na pad cene zlata u posmatranoj nedelji uticali su: očekivanja investitora da će FED povećati i duži period zadržati visok nivo kamatnih stopa; izjave pojedinih članova FED-a o potrebi dodatnog monetarnog pooštravanja kako bi se inflacija vratila na 2%; rast vrednosti američkog dolara i povećanje stopa prinosa na državne obveznice SAD; odluka Kine da dozvoli veći uvoz zlata u svim oblicima, kojom je smanjen višenedeljni jaz domaćih s međunarodnim cenama; smanjenje količine zlata u najvećem svetskom berzanskom fondu *SPDR Gold Trust* na najniži nivo od januara 2020. godine.

Cena zlata je smanjena za 3,72% i na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.853,73 USD/Oz.

Na ograničenje daljeg pada cene zlata uticali su: povećana domaća tražnja za zlatom u Kini pred predstojeći praznik „Zlatne nedelje”; vest Svetskog saveta za zlato da centralne banke nastavljaju s kupovinom zlata (Kina, Poljska, Turska, Singapur i druge), uz procene da je zlato u rezervama centralnih banaka na globalnom nivou povećano za više od 60% od 2008. godine.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent povećana je za 2,06% i kretala se u rasponu od 93,37 do 97,82 USD/bbl (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

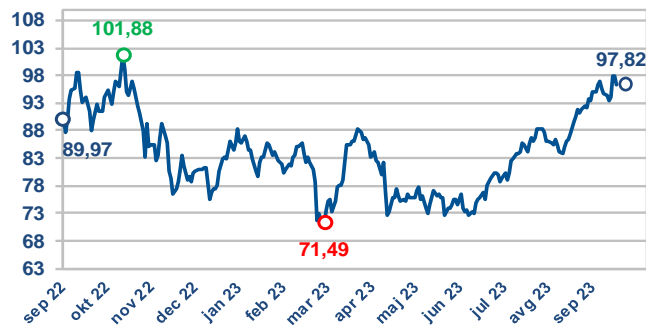
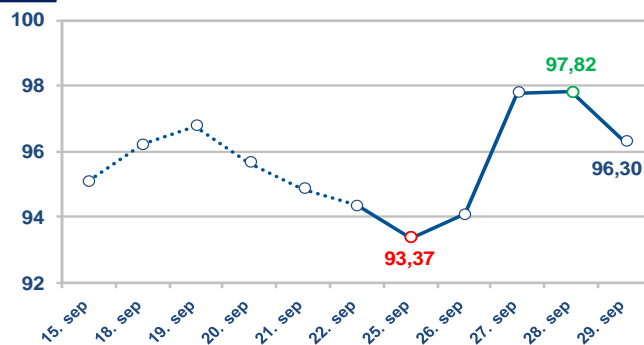
Na rast cene nafte uticali su: ograničene zalihe i ponuda nafte na globalnom nivou uoči približavanja zime; poremećaji u snabdevanju tržišta; najave da će OPEC i 2024. nastaviti sa ograničenjem proizvodnje nafte; smanjene isporuke nafte iz Rusije po cenama oko 80 USD/bbl uprkos postavljenom ograničenju od strane G7 od 60 USD/bbl; izveštaj Američkog instituta za naftu (API) o smanjenju nivoa zaliha sirove nafte u SAD, koje se u skladištu Kušing u Oklahomi nalaze blizu minimalnog operativnog nivoa; smanjenje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

Cena nafte je porasla za 2,06% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 96,30 USD/bbl.

Na ograničenje rasta cene nafte uticali su: zabrinutost da bi neizvesni ekonomski izgledi mogli smanjiti tražnju za energentima; očekivanja da će centralne banke duži period zadržati viši nivo kamatnih stopa, što može usporiti privredni rast; jačanje vrednosti američkog dolara; odluka Rusije da ublaži zabranu izvoza benzina i dizela; najava povećanog izvoza naftnih derivata iz Kine, čije rafinerije prerađuju „sankcionisanu” naftu kupljenu po nižim cenama iz Venecuele, Irana i Rusije; najave Nigerije da će 2024. povećati proizvodnju nafte na 2,1 milion barela dnevno.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.